

Φόρμα Αποτύπωσης Σχεδίου Δράσης

Σχολική Μονάδα: ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΧΡΥΣΟΒΙΤΣΑΣ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ - 9200094

Σχολικό Έτος: 2023 - 2024

Ημερομηνία Εξαγωγής: 06/05/2024

Σχολική Μονάδα: ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΧΡΥΣΟΒΙΤΣΑΣ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ - 9200094

Στόχος Βελτίωσης:

Η ενασχόληση με το συγκεκριμένο θέμα προέκυψε, καθώς το καλοκαίρι η εκπαιδευτικός της τάξης επισκέφτηκε την Λάρνακα της Κύπρου, στα πλαίσια του ευρωπαϊκού προγράμματος Erasmus K1, για να επιμορφωθεί στη Μουσειακή Εκπαίδευση. Το θέμα επλέχθηκε από την ίδια, με το σκεπτικό ότι το σχολείο βρίσκεται σε ένα ορεινό χωριό που δεν δίνει πολλές ευκαιρίες για εξωσχολικές δράσεις και ιδιαίτερα πολιτιστικές, όπως είναι η πρόσβαση στα μουσεία.

Σκοπός του προγράμματος είναι η εξοικείωση των παιδιών με διαφορετικές μορφές της πολιτιστικής κληρονομιάς και της Τέχνης προσφέροντάς τους βιωματικές παιγνιώδεις μαθησιακές εμπειρίες, επαφή με πραγματικά και εικονικά αντικείμενα, δυνατότητες πολλαπλών ερμηνειών των εκθεμάτων, αύξηση του ενδιαφέροντός τους και της ευελιξίας της σκέψης τους και ενίσχυση των επικοινωνιακών σχέσεων Σχολείου-Μουσείου.

Οι εκπαιδευτικοί στόχοι της δράσης θα αφορούν όλα τα Θεματικά Πεδία του Νέου Προγράμματος Σπουδών (ΦΕΚ Β 687/10-2-2023):

- Παιδί και Επικοινωνία
- Παιδί, Εαυτός και Κοινωνία
- Παιδί και Θετικές Επιστήμες
- Παιδί, Σώμα, Δημιουργία και Έκφραση

Σχέδιο Δράσης: Το Μουσείο στο Σχολείο

Άξονας: Συμμετοχή των εκπαιδευτικών σε εθνικά και ευρωπαϊκά προγράμματα

Συντονιστής Δράσης: ΚΑΖΑΝΑ ΑΓΓΕΛΙΚΗ

Α. Σχεδιασμός της Δράσης

Αναγκαιότητα - Στόχοι

Αναγκαιότητα: Οι μαθητές/τριες του Νηπιαγωγείου ανήκουν στην κατηγορία ατόμων με λιγότερες ευκαιρίες και περιορισμένη πρόσβαση σε νέες τεχνολογίες, λόγω γεωγραφικής θέσης και τοπικής οικονομίας. Δεν τους δίνεται συχνά η ευκαιρία να βγουν από τα στενά όρια της περιοχής τους και να γνωρίσουν νέους τόπους που θα τους παρέχουν τα κατάλληλα ερεθίσματα για να διευρύνουν, στην συγκεκριμένη περίπτωση, τους πολιτιστικούς τους ορίζοντες.

Βασικός σκοπός είναι η εξοικείωση των παιδιών με διαφορετικές μορφές της πολιτιστικής κληρονομιάς και της Τέχνης προσφέροντάς τους βιωματικές παιγνιώδεις μαθησιακές εμπειρίες, επαφή με πραγματικά και εικονικά αντικείμενα, δυνατότητες πολλαπλών ερμηνειών των εκθεμάτων, αύξηση του ενδιαφέροντός τους και

της ευελιξίας της σκέψης τους και ενίσχυση των επικοινωνιακών σχέσεων Σχολείου-Μουσείου.

Επιμέρους στόχοι:

Γνωστικοί

- Να γνωρίσουν τα χρώματα, τις αποχρώσεις τους και τις μίξεις τους.
- Να αναπτύξουν στοχαστική κουλτούρα μέσα από την παρατήρηση και την επεξεργασία έργων τέχνης.

Κοινωνικοί - Συναισθηματικοί

- Να αναπτύξουν συνεργατικό πνεύμα.
- Να ανακαλύψουν τα συναισθήματα που μας μεταγγίζει ο κάθε καλλιτέχνης μέσα από τα έργα του.
- Να ενισχύσουν την αυτοαξία τους μέσα από την παραγωγή και παρουσίαση δικών τους εικαστικών έργων.

Ψυχοκινητικοί

- Άσκηση της λεπτής τους κινητικότητας με τη χρήση ψαλιδιού, κολάζ και διάφορων άλλων τεχνικών που θα αναπτυχθούν.

Αισθητικοί

- Να αναπτυχθούν αισθητικά μέσα από την επαφή τους με την υψηλή καλλιτεχνική ποιότητα των μουσειακών εκθεμάτων.

Γλώσσα

- Να αναπτύξουν ικανότητες προφορικής περιγραφής εκείνου που βλέπουν και κείνου που αντιλαμβάνονται ως μήνυμα του έργου που παρατηρούν.

Μαθηματικά

- Να γνωρίσουν τα σχήματα υπό το πρίσμα της εικαστικής τους απόδοσης.

Η/Υ

- Να επισκεφτούν εικονικά μουσεία από την τάξη τους.

Ενέργειες & χρονοδιάγραμμα υλοποίησης

Η διάρκεια υλοποίησης του προγράμματος θα είναι ετήσια, με μήνα έναρξης τον Οκτώβριο και μήνα λήξης τον Ιούνιο.

ΣΤΑΔΙΑ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Α΄Στάδιο: Διερεύνηση πρότερων εμπειριών και γνώσεων-διαμόρφωση του θέματος

Η επιλογή του προγράμματος αποτελεί πρωτοβουλία της εκπαιδευτικού, καθώς συμμετείχε σε ευρωπαϊκό

προγραμμα Erasmus KA1, για να επιμορφωθεί στη Μουσειακή Εκπαίδευση, με το σκεπτικό ότι το σχολείο βρίσκεται σε ένα ορεινό χωριό που δεν δίνει πολλές ευκαιρίες για εξωσχολικές δράσεις και ιδιαίτερα πολιτιστικές, όπως είναι η πρόσβαση στα μουσεία.

Αφού η εκπαιδευτικός διαπίστωσε τι γνώριζαν τα παιδιά γύρω από το θέμα, δημιούργησαν δύο ιστογράμματα, ένα σχέδιο γνώσης (τι γνωρίζουν ήδη τα παιδιά) κι ένα σχέδιο δράσης (πώς θα μάθουν για τα μουσεία-νέα γνώση).

Με την ολοκλήρωση της 1ης φάσης, στάλθηκε στους γονείς της τάξης μια επιστολή, επεξηγώντας το σχέδιο εργασίας και ζητώντας τη συμμετοχή τους για την καλύτερη ανάπτυξη του θέματος.

Β΄ Στάδιο: Αναζήτηση και συγκέντρωση υλικού από πηγές-επιμερισμός δραστηριοτήτων, ανάθεση ρόλων

Για την καλύτερη οργάνωση και συγκέντρωση στοιχείων για την έρευνα, τα παιδιά χωρίστηκαν σε ομάδες των 3 ατόμων, αναλαμβάνοντας το καθένα χωριστά ιδιαίτερο ρόλο και λειτουργώντας στο τέλος ως σύνολο που προτείνει και δίνει λύσεις αποδεχόμενο πάντα τις απόψεις των άλλων. Στην προκειμένη περίπτωση τα παιδιά χωρίστηκαν σε δυο ομάδες.

Η αναζήτηση του υλικού και ο επιμερισμός των δραστηριοτήτων έγινε με βάση το ερώτημα: **“Τι πρέπει να κάνουμε για να μάθουμε περισσότερα για τα μουσεία”;**

Γ' Στάδιο: Υλοποίηση προγραμματισμένων δραστηριοτήτων-ενημέρωση, ανατροφοδότηση-παρουσίαση των θεματικών ενοτήτων από τις ομάδες

Οι δραστηριότητες και στόχοι θα αφορούν όλα τα Θεματικά Πεδία και τις Θεματικές Ενότητες του Νέου Προγράμματος Σπουδών.

Δ' Στάδιο: Ενδοομαδική και διομαδική παρουσίαση και αξιολόγηση του έργου και των διαδικασιών

- Θεατρική παράσταση
- Αξιολόγηση με βάση ερωτηματολόγια και απολογιστική έκθεση

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα θα κινηθεί προς την κατεύθυνση της βιωματικής προσέγγισης των αντικειμένων. Οι δραστηριότητες που θα περιλαμβάνει το πρόγραμμα θα προσφέρουν πλούσια ερεθίσματα, θα οδηγούν τα παιδιά στην έκφραση και την ανακάλυψη και θα τους δίνει την ευκαιρία να μάθουν μέσα από τη συνεργασία. Ακόμη θα προωθείται ο διάλογος, η έρευνα και η επικοινωνία. Τα παιδιά θα βρίσκουν, με τη βοήθεια της εκπαιδευτικού, το νόημα των αντικειμένων και φτιάχνουν τη δική τους πραγματικότητα. Θα γίνει προσπάθεια για διεπιστημονική προσέγγιση του θεματικού άξονα του Μουσείου έτσι ώστε να δομηθεί η πραγματικότητα μέσα από διάφορα πρίσματα. Έτσι τα αντικείμενα δεν θα παρουσιάζονται μόνο με βάση την ιστορία τους αλλά και σε συνάρτηση με τις κοινωνικοοικονομικές συνθήκες που επικράτησαν, τη σχέση τους με το φυσικό περιβάλλον και τον άνθρωπο αλλά θα γίνονται και αντικείμενο τέχνης και αισθητικής απόλαυσης. Επίκεντρο ωστόσο σε κάθε περίπτωση θα είναι ο άνθρωπος.

Το πρόγραμμα θα περιλαμβάνει τόσο ενδοσχολικές δράσεις, όσο και εξωσχολικές. Οι τελευταίες θα χωρίζονται σε τρεις φάσεις: το στάδιο προετοιμασίας πριν την επίσκεψη, την επίσκεψη στο Μουσείο και τέλος τις δραστηριότητες στην τάξη μετά την επίσκεψη.

Μέχρι στιγμής έχουν υλοποιηθεί οι εξής δράσεις:

- Συμμετοχή σε εθνικό διαγωνισμό ζωγραφικής.
- Επίσκεψη στο Λαογραφικό Μουσείο και στην Πινακοθήκη Αβέρωφ στο Μέτσοβο.
- Δημιουργία και πώληση ημερολογίων για το έτος 2024 με τίτλο: «Το Μουσείο στο Σχολείο».

Πόροι - μέσα - ερευνητικά εργαλεία

Ανθρώπινο δυναμικό:

- Εκπαιδευτικός σχολικής μονάδας
- Εκπρόσωπος και σύνολο γονέων
- Μαθητές/τριες του σχολείου
- Κοινότητα Χρυσοβίτσας
- Συνάδελφοι σχολείων Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης
- Σύμβουλος Εκπαίδευσης Νηπιαγωγών Ιωαννίνων
- Ειδικό επιστημονικό προσωπικό (αρχαιολόγος, μουσειολόγος)

Μέσα:

- Ιστοσελίδα Σχολείου
- Υπολογιστής
- Ηλεκτρονικό Ταχυδρομείο
- Πλατφόρμες επικοινωνίας
- Αναλώσιμα υλικά
- Φωτοτυπικό
- Σχολική αίθουσα για συναντήσεις
- Φύλλα εργασίας
- Εκθέματα μουσείων

Οικονομικοί πόροι:

- Ταμείο σχολικής μονάδας
- Συνεισφορά γονέων στην οικονομική κάλυψη των εκπαιδευτικών επισκέψεων

Ερευνητικά εργαλεία:

- Ενημερωτικό υλικό σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή
- Ερωτηματολόγια μαθητών/τριών και γονέων
- Ημερολόγιο παρακολούθησης δραστηριοτήτων
- Φόρμες αξιολόγησης δράσεων

Πηγές:

- Ημερολόγιο Σχολικής Ζωής
- Πρακτικά Συλλόγου Διδασκόντων

Κριτήρια επιτυχίας της Δράσης

Το Σχέδιο Δράσης μας θα θεωρείται επιτυχημένο, όταν επιτευχθούν οι στόχοι που έχουν τεθεί κατά τον σχεδιασμό του.

Βασικά κριτήρια επιτυχίας θεωρούνται όταν οι μαθητές/τριες αποκτήσουν τις εξής ιδιότητες:

- Εξοικείωση με την έννοια του μουσείου και με το μουσείο ως φυσικό χώρο, αφού συνιστά έναν ευχάριστο χώρο μάθησης που σέβεται τους ρυθμούς κάθε ανθρώπου, ανεξαρτήτως ηλικίας.
- Σωστή προετοιμασία πριν από κάθε επίσκεψη σε κάποιο μουσείο.
- Ενεργής συμμετοχή στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα, τόσο στις ενδοσχολικές (περιγραφή εικόνων, διάλογος, εργασίες κτλ.), όσο και στις εξωσχολικές δράσεις (παρατήρηση, σχολιασμός εκθεμάτων).
- Στάσεις-τεχνικές προσέγγισης των μουσειακών εκθεμάτων και των ιστοριών που κρύβονται πίσω από αυτά.
- Γνωστική, συναισθηματική και ψυχοκινητική ενεργοποίηση μέσω βιωματικών προσεγγίσεων και ενεργητικών μεθόδων μάθησης.
- Αισθητική αγωγή με γνώμονα την έννοια του «ωραίου» στις καλλιτεχνικές τους δημιουργίες.
- Ενίσχυση της σύνδεσης των γνώσεων με τις καθημερινές τους εμπειρίες.
- Ομαδοσυνεργατικές δεξιότητες μέσα από την υλοποίηση δράσεων μέσα και έξω από τον χώρο του μουσείου.
- Ενίσχυση του κοινωνικού ρόλου, καθώς δίνεται η ευκαιρία να ξεφύγουν από την κοινωνική ομάδα στην οποία ανήκουν και να επικοινωνήσουν με το ευρύτερο κοινωνικό σύνολο μέσα στον χώρο του μουσείου.
- Πολυπολιτισμική μάθηση μέσα από θεματικές εκθέσεων που παρουσιάζουν πολιτιστικά στοιχεία άλλων λαών, ώστε να γίνονται κατανοητά και σεβαστά απ' όλους.

Διαδικασίες αξιολόγησης της Δράσης

Οι δράσεις του Σχεδίου θα αξιολογηθούν με:

- Συμπλήρωση ερωτηματολογίου κατά την έναρξη του προγράμματος προς τους γονείς για την καταγραφή των απόψεών τους σχετικά με τη σημασία της μουσειακής εκπαίδευσης.
- Συμπλήρωση ερωτηματολογίου στο τέλος του προγράμματος προς τους γονείς για την καταγραφή αλλαγής στάσεων των παιδιών τους αναφορικά με τη μουσειακή εκπαίδευση.
- Καταγραφή στο Ημερολόγιο Σχολικής Ζωής και στα Πρακτικά του Συλλόγου Διδασκόντων, του ποσοστού συμμετοχής των μαθητών/τριών στις

εκπαιδευτικές επισκέψεις σε μουσεία.

- Καταγραφή ημερολογίου παρακολούθησης των δραστηριοτήτων από την εκπαιδευτικό και συμπλήρωση φόρμας τελικής αξιολόγησης του εκπαιδευτικού προγράμματος.
- Φόρμες αξιολόγησης των μαθητών/τριών για τις εκπαιδευτικές επισκέψεις στα μουσεία, προκειμένου να διερευνηθεί ο βαθμός ικανοποίησης των παιδιών από τη συμμετοχή τους στα εκπαιδευτικά προγράμματα των μουσείων, καθώς και οι απόψεις και προτάσεις τους ώστε τα τελευταία να γίνουν πιο ελκυστικά και ενδιαφέροντα.

Ανατροφοδότηση - Προτάσεις Σ.Ε.

Εξαιρετική η επιλογή της θεματικής του Σχεδίου Δράσης σας, καθώς το Μουσείο σαν χώρος μη τυπικής εκπαίδευσης μπορεί να διαδραματίσει ουσιαστικό ρόλο στην αγωγή και την εκπαίδευση των μικρών μαθητών.

Στον πολύ καλό σχεδιασμό του συγκεκριμένου σχεδίου δράσης της σχολικής σας μονάδας διαπιστώνεται ότι:

- 1) Η αναγκαιότητα υλοποίησης της δράσης είναι επαρκώς τεκμηριωμένη.
- 2) Καταγράφονται οι λόγοι που επιβάλλουν την υλοποίηση της δράσης με βάση τις ιδιαιτερότητες, τα δεδομένα και τις ανάγκες της σχολικής μονάδας.
- 3) Οι στόχοι του σχεδίου δράσης είναι σαφείς, συγκεκριμένοι, ρεαλιστικοί και συμβάλλουν στη βελτίωση της ποιότητας του εκπαιδευτικού έργου.
- 4) Οι προγραμματισμένες ενέργειες ανταποκρίνονται στους προκαθορισμένους στόχους και συμβάλλουν στην επίτευξή τους.
- 5) Το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης είναι ρεαλιστικό. Προσδιορίζεται ο χρόνος εφαρμογής των προγραμματισμένων ενεργειών (συναντήσεις ομάδων εργασίας, υλοποίηση δραστηριοτήτων, συλλογή και επεξεργασία στοιχείων κ.ά.), καθώς και η κατανομή του στο πλαίσιο εφαρμογής του σχεδίου δράσης.
- 6) Περιγράφονται τα εκπαιδευτικά μέσα, οι πόροι και τα ερευνητικά εργαλεία που απαιτούνται για την επιτυχή υλοποίηση του σχεδίου δράσης για την επίτευξη των στόχων.
- 7) Αναφέρονται τα κριτήρια επιτυχίας του σχεδίου δράσης που σχετίζονται με τους στόχους και με βάση τα οποία θα αποτιμηθούν τα τελικά αποτελέσματα.
- 8) Προσδιορίζονται οι διαδικασίες αξιολόγησης που θα ακολουθήσει η ομάδα δράσης και αναφέρονται τα μεθοδολογικά εργαλεία τα οποία απαιτούνται για την συλλογή/καταγραφή των δεδομένων για την παρακολούθηση και αξιολόγηση του σχεδίου δράσης.

Καλή επιτυχία στην υλοποίηση της δράσης σας!!

B. Υλοποίηση της Δράσης

Περιγραφή

Η διαφορά και συγχρόνως το πλεονέκτημα του μουσείου σε σχέση με άλλους χώρους μάθησης είναι ότι στο μουσείο η αφορμή για μάθηση δίνεται από κάτι υλικό και απτό. Ξεκινάμε δηλαδή από κάτι συγκεκριμένο, από ένα αγγείο, ένα άγαλμα, έναν πίνακα που γίνεται η αφορμή για να διηγηθούμε στα παιδιά μια ιστορία για το παρελθόν, κοντινό ή μακρινό, αλλά και η αφορμή για να αναπτύξουν τα παιδιά την παρατηρητικότητά τους, τη φαντασία τους και να εκφράσουν τις δικές τους ερμηνείες. Έτσι η διαδικασία της μάθησης γίνεται δημιουργική, εμπλέκοντας ενεργά τα παιδιά, τόσο νοητικά όσο και συναισθηματικά.

Η υλοποίηση του εκπαιδευτικού μας προγράμματος αναφορικά με την μουσειακή εκπαίδευση, στηρίχθηκε στα αρχικά στάδια σχεδιασμού και υλοποίησης του προγράμματος που είχαμε θέσει:

Διερεύνηση πρότερων εμπειριών και γνώσεων των παιδιών για τη διαμόρφωση του θέματος. Στη φάση αυτή έγινε μια διερευνητική συζήτηση προκειμένου να διαπιστώσουμε τι γνώριζαν τα παιδιά για την έννοια του μουσείου. Τους ζητήθηκε αρχικά να αναπαραστήσουν με τη χρήση πλαστελίνης, τι τους έρχεται στο νου, όταν ακούνε τη λέξη Μουσείο. Οι γνώσεις των μικρών μαθητών γι' αυτό ήταν πολύ περιορισμένες, καθώς δεν είχαν επισκεφτεί ποτέ ένα. Με τη βοήθεια κυρίως της εικόνας (μουσειακά καρτ-ποστάλ που είχε φέρει η εκπαιδευτικός από το εκπαιδευτικό της ταξίδι στην Κύπρο), προσπαθήσαμε σιγά-σιγά να «μπούμε» στο πνεύμα του θέματος και να εξηγήσουμε σχετικές έννοιες που μπορεί να είχαν ακούσει (είδη μουσείων, αρχαιολόγος, αγγείο, ιστορία, ξενάγηση, εισιτήριο, εκθέματα). Αφού διαπιστώσαμε τι γνώριζαν τα παιδιά γύρω από το θέμα, δημιουργήσαμε δύο ιστογράμματα, ένα σχέδιο γνώσης (τι γνωρίζουν ήδη τα παιδιά) κι ένα σχέδιο δράσης (πώς θα μάθουμε για τα μουσεία-νέα γνώση).

Με την ολοκλήρωση της 1ης φάσης, στείλαμε στους γονείς της τάξης μας μια επιστολή, επεξηγώντας το σχέδιο εργασίας και ζητώντας τη συμμετοχή τους για την καλύτερη ανάπτυξη του θέματος.

Αναζήτηση και συγκέντρωση υλικού από πηγές. Επιμερισμός δραστηριοτήτων και ανάθεση ρόλων. Η αναζήτηση του υλικού και ο επιμερισμός των δραστηριοτήτων έγινε με βάση το ερώτημα: «Τι πρέπει να κάνουμε για να μάθουμε περισσότερα για τα Μουσεία;» Στη συνέχεια οι μαθητές χωρίστηκαν σε δυο ομάδες των τριών (3) ατόμων η καθεμία, αναλαμβάνοντας ο καθένας ξεχωριστά ιδιαίτερο ρόλο και λειτουργώντας στο τέλος ως σύνολο που προτείνει και δίνει λύσεις, αποδεχόμενο πάντα τις απόψεις των άλλων. Σε κάθε φάση γινόταν ανάθεση ρόλου σε κάθε παιδί, επιμερισμός των δραστηριοτήτων, αναζήτηση υλικού από διάφορες πηγές και ταξινόμησή του σε συγκεκριμένη ενότητα που θα μας απασχολούσε π.χ. υλικό για αρχαία και σύγχρονη Ελλάδα, μουσεία στην Ελλάδα και στον υπόλοιπο κόσμο, διάσημοι καλλιτέχνες κ.ά.

Υλοποίηση προγραμματισμένων δραστηριοτήτων. Οι δραστηριότητες που προγραμματίσαμε και υλοποιήσαμε με τα παιδιά ήταν σε γενικές γραμμές άρτιες κι ολοκληρωμένες, καλύπτοντας όλο το φάσμα των γνωστικών αντικειμένων που πραγματεύεται το Νέο Πρόγραμμα Σπουδών του Νηπιαγωγείου. Πιο αναλυτικά:

- Εξασκηθήκαμε σε προγραφικές και προμαθηματικές έννοιες, στα χρώματα και τα σχήματα, στους αριθμούς και τα γράμματα μέσα από ειδικά διαμορφωμένες δραστηριότητες και φύλλα εργασίας.
- Επισκεφτήκαμε φυσικά και εικονικά μουσεία.
- Παρατηρήσαμε προσεκτικά έργα τέχνης.
- Ήρθαμε σε επαφή με στοιχεία του πολιτισμού μας και άλλων χωρών.
- Γνωρίσαμε επαγγέλματα που σχετίζονται με το στήσιμο ενός μουσείου.
- Προσεγγίσαμε ιστορίες τέχνης για παιδιά.
- Αναζητήσαμε στοιχεία μέσα από παιχνίδια θησαυρού.
- Συγκρίναμε, ταξινομήσαμε, περιγράψαμε και συσχετίσαμε πληροφορίες.
- Συνεργαστήκαμε και δημιουργήσαμε έργα πρωτότυπα με φαντασία.

Τι έκαναν, λοιπόν, τα παιδιά στο μουσείο;

Το βασικότερο είναι ότι έμαθαν να **ΠΑΡΑΤΗΡΟΥΝ**. Δεν έβλεπαν απλώς ένα αντικείμενο, αλλά το παρατηρούσαν. Το έβλεπαν με προσοχή και τότε το αντικείμενο «μιλούσε» και τα παιδιά «άκουγαν» αυτή την

αφήγηση.

Προσπαθήσαμε να δημιουργήσουμε τις κατάλληλες συνθήκες, ώστε μέσα σε ένα ελκυστικό και πλούσιο σε ερεθίσματα περιβάλλον να εξασφαλίζονται κίνητρα και προϋποθέσεις μάθησης και δημιουργίας για όλα τα παιδιά.

Ενημερώσαμε τους γονείς των παιδιών σχετικά με το πρόγραμμα και τις ενότητές του, τα θέματα και τις δραστηριότητές του, ώστε, στο μέτρο του δυνατού, να δίνονται στα παιδιά ανάλογα ερεθίσματα και στο σπίτι. Οι οικογένειες συνεργάστηκαν με ενθουσιασμό. Έφεραν στο σχολείο αρκετό υλικό σχετικό με το θέμα (βιβλία, αντικείμενα κ.ά.) και μας βοήθησαν σε διάφορα πρακτικά ζητήματα. Αναζητήσαμε υλικό, πηγές, φωτογραφίες, βιβλία, εποπτικό υλικό, κάναμε επισκέψεις, συνεργαστήκαμε με τους γονείς, πειραματιστήκαμε, προβληματιστήκαμε, καλλιεργήσαμε την αισθητική μας. Τα παιδιά εξέφρασαν πολλές φορές την επιθυμία να πάμε εκδρομή στα μουσεία που βλέπαμε εικονικά, ανεξάρτητα των χιλιομέτρων που μας χώριζαν.

Ανατροφοδότηση και αξιολόγηση του προγράμματος. Το πρόγραμμα ολοκληρώθηκε με την αξιολόγησή του μέσα από ερωτηματολόγια διερεύνησης απόψεων πριν και μετά το τέλος του προγράμματος, συμμετοχές σε εθνικούς μαθητικούς διαγωνισμούς, φύλλα αυτοαξιολόγησης και ετεροαξιολόγησης, πρωτόκολλα συνέντευξης των μαθητών και ημερολόγια καταγραφής ενεργειών, κλείδες παρατήρησης των μαθητών, συζήτηση αποτελεσμάτων και καταγραφή των συμπερασμάτων.

Διάχυση των αποτελεσμάτων στην τοπική κοινότητα. Η διάχυση των αποτελεσμάτων έγινε μέσα από τη δημιουργία και πώληση ημερολογίου για το έτος 2024, που περιελάμβανε έργα των παιδιών αναφορικά με εκθέματα διάφορων ελληνικών μουσείων. Το πρόγραμμα θα ολοκληρωθεί με την παρουσίαση της θεατρικής παράστασης: “Ένα ποίημα, μια εικόνα ” και στο τέλος θα δοθούν από τα παιδιά στους γονείς τους οι εργασίες τους σε έντυπη μορφή.

Γ. Αποτίμηση της Δράσης

Αλλαγές σε σχέση με τον αρχικό σχεδιασμό (εφόσον υπήρξαν)

Αλλαγές προέκυψαν σε κάποιες ημερομηνίες όσον αφορά την υλοποίηση κάποιων δράσεων. Κατά τα άλλα, τόσο το χρονοδιάγραμμα όσο και το πλήθος των δραστηριοτήτων που είχαν εξ αρχής σχεδιαστεί, τηρήθηκαν στον μέγιστο βαθμό.

Αποτελέσματα της Δράσης

Κάθε τύπος μουσείου που, είτε επισκεφτήκαμε δια ζώσης, είτε εξ’ αποστάσεως, πρόσφερε διαφορετικά και εξίσου σημαντικά πράγματα στα παιδιά. Ειδικότερα:

- Τα **μουσεία τέχνης και οι γκαλερί** βοήθησαν τα παιδιά να δουν τον κόσμο μέσα από τα μάτια ενός καλλιτέχνη. Χρώματα, σχήματα, υλικά πρόσφεραν διαφορετικές απεικονίσεις της πραγματικότητας και εμείς δώσαμε τη δική μας ερμηνεία ή απλώς αφεθήκαμε στα συναισθήματα που μας γέννησε ένα έργο τέχνης.
- Τα **ιστορικά μουσεία** βοήθησαν τα παιδιά να αντιληφθούν τη συνέχεια μέσα στο χρόνο, να γνωρίσουν τον πολιτισμό και να καταλάβουν ιστορικά γεγονότα.
- Τα **μουσεία φυσικής ιστορίας** βοήθησαν τα παιδιά να γνωρίσουν το φυσικό περιβάλλον, τις υποκατηγορίες του, τις αλληλεξαρτήσεις και τις σχέσεις μεταξύ των διαφόρων ειδών αλλά και τις αλλαγές που συντελούνται μέσα στον

χρόνο.

- Τα **μουσεία επιστημών και τεχνολογίας** βοήθησαν τα παιδιά να γνωρίσουν και να καταλάβουν επιστημονικά και τεχνολογικά επιτεύγματα, αλλά και να γνωρίσουν την επιστημονική σκέψη, το πείραμα και να ενεργήσουν και τα ίδια σαν ένας μικρός επιστήμονας.

Σε γενικές γραμμές οι μαθητές απέκτησαν:

- Εξοικείωση με την έννοια του μουσείου και με το μουσείο ως φυσικό χώρο.
- Σωστή προετοιμασία πριν από κάθε επίσκεψη σε κάποιο μουσείο.
- Ενεργής συμμετοχή στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα, τόσο στις ενδοσχολικές (περιγραφή εικόνων, διάλογος, εργασίες κτλ.), όσο και στις εξωσχολικές δράσεις (παρατήρηση, σχολιασμός εκθεμάτων).
- Στάσεις-τεχνικές προσέγγισης των μουσειακών εκθεμάτων και των ιστοριών που κρύβονται πίσω από αυτά.
- Αισθητική αγωγή με γνώμονα την έννοια του «ωραίου» στις καλλιτεχνικές τους δημιουργίες.
- Ομαδοσυνεργατικές δεξιότητες μέσα από την υλοποίηση δράσεων μέσα και έξω από τον χώρο του μουσείου.

Βαθμός επίτευξης των στόχων που είχαν τεθεί

4 = Πλήρως

Παράμετροι που διευκόλυναν την επίτευξη των στόχων

Η πρώτη θετική παράμετρος είναι η χώρα που ζούμε. Τα μουσεία της Ελλάδας φιλοξενούν εκθέσεις και συλλογές που καλύπτουν όλες τις περιόδους της ιστορίας της χώρας, από την αρχαιότητα μέχρι τη σύγχρονη τέχνη. Το Μουσείο της Ακρόπολης στην Αθήνα φιλοξενεί αρχαιοελληνικά αντικείμενα και γλυπτά, ενώ η Εθνική Πινακοθήκη συγκεντρώνει έργα των μεγαλύτερων Ελλήνων καλλιτεχνών. Επιπλέον, υπάρχουν πολλά μικρότερα μουσεία σε όλη τη χώρα που φιλοξενούν τοπικές και περιφερειακές συλλογές, προσφέροντας μια ευκαιρία για εμβάθυνση στην τοπική πολιτιστική κληρονομιά. Ο τόπος γύρω μας br/>βρίθει από ιστορία και δεν μένει παρά να τον εξερευνήσουμε.

Δεύτερη παράμετρος υπήρξε το οικογενειακό περιβάλλον των παιδιών. Η στάση των γονέων του σχολείου μας, έπαιξε καθοριστικό ρόλο στην επίτευξη των στόχων του προγράμματος. Ζώντας σε μια ορεινή αγροτική περιοχή που δεν προσφέρει πολλά ερεθίσματα για την σύνδεση των παιδιών με την ιστορική, πολιτιστική και καλλιτεχνική πλευρά της χώρας, οι γονείς υπήρξαν από την αρχή δεκτικοί με το θέμα και πρόθυμοι να βοηθήσουν σε ό,τι τους ζητηθεί.

Το διδακτικό και μαθητικό δυναμικό του σχολείου, υπήρξε άλλη μια βασική παράμετρος. Η νηπιαγωγός ήταν πάντα εκεί για να πληροφορήσει και να δώσει γνώσεις στους μαθητές. Οι μικροί μαθητές από την άλλη, διψούσαν να μάθουν για αρχαίους μύθους, ήρωες και κατορθώματα, για αλλοτινές εποχές που τους φαίνονταν σαν παραμύθι και για τις σημερινές που εξάπτουν τη φαντασία και τους κάνουν να ονειρεύονται το δικό τους μέλλον.

Δυσκολίες που παρουσιάστηκαν

Οι δυσκολίες που αντιμετωπίσαμε κατά τη διεξαγωγή του προγράμματός μας, ήταν κυρίως οικονομικής φύσεως.

Δε μας δόθηκε η ευκαιρία να δανειστούμε μουσειοσκευές, καθώς ακόμη κι αν ο δανεισμός τους ήταν δωρεάν, το κόστος μεταφοράς βάρυνε το σχολείο που έχει πολύ περιορισμένους πόρους. Ακόμη θα θέλαμε να επισκεφτούμε περισσότερα τοπικά μουσεία, εκτός των δυο που είδαμε στο Μέτσοβο (Λαογραφικό και Πινακοθήκη), αλλά δυστυχώς το κόστος μεταφοράς για τον αριθμό των παιδιών ήταν υψηλό και δεν μπορέσαμε να βρούμε άλλες σχολικές μονάδες που θα ενδιαφέρονταν για μια τέτοια εκδρομή. Ακόμη δε κατέστη δυνατό να μας επισκεφτεί στην τάξη κάποιος αρχαιολόγος ή φοιτητής/τρια αρχαιολογίας, για να γνωρίσουμε καλύτερα το επάγγελμά του.

Υλικό που παρήχθη ή αξιοποιήθηκε

Ενδεικτικό υλικό που αξιοποιήθηκε κατά τη διάρκεια του προγράμματος ήταν:

Διαδικτυακά εκπαιδευτικά βίντεο, ηλεκτρονικές διευθύνσεις εικονικών μουσείων, ψηφιακά και φυσικά έργα τέχνης, βιβλία τέχνης, παραμύθια, μουσειακά καρτ-ποστάλ, στοιχεία και εργαλεία που προσομοίωναν μια κατάσταση (αμμοδόχος με κρυμμένα αντικείμενα που προσπαθούσαν να ανασκάψουν και να συντηρήσουν οι μικροί αρχαιολόγοι), μουσικές ακροάσεις κυρίως κλασικής μουσικής, ψηφιακές εφαρμογές παιγνιδοποίησης.

Ενδεικτικό υλικό που παρήχθη κατά τη διάρκεια του προγράμματος ήταν:

- Δημιουργία εκπαιδευτικού υλικού με τη μορφή φύλλων εργασίας για την υποστήριξη της διδασκαλίας της μουσειακής αγωγής.
- Παραγωγή καλλιτεχνικού υλικού με θέμα «Σημερινές Ιστορίες Αγγείων» για τον 11ο Παιδικό Διαγωνισμό Ζωγραφικής του Μουσείου Κυκλαδικής Τέχνης.
- Δημιουργία και πώληση ημερολογίων για το έτος 2024 με ζωγραφική απεικόνιση εκθεμάτων των ελληνικών μουσείων από τους μικρούς μαθητές.
- Σχεδιασμός Φύλλων Περιγραφικής Αυτοαξιολόγησης του Μαθητή, Φύλλο Αξιολόγησης του προγράμματος από τη Νηπιαγωγό και Φύλλο Ετεροαξιολόγησης των Μαθητών από τη Νηπιαγωγό, ερωτηματολόγια διερεύνησης απόψεων πριν και μετά το τέλος του προγράμματος.
- Παρουσίαση της θεατρικής παράστασης «Ένα ποίημα, μια εικόνα» στο τέλος της σχολικής χρονιάς, με κείμενα γραμμένα από την εκπαιδευτικό του σχολείου.

Επιμορφώσεις που τυχόν υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο της Δράσης

Η επιμόρφωση της εκπαιδευτικού πάνω στη μουσειακή αγωγή, ξεκίνησε από το καλοκαίρι πριν την έναρξη της σχολικής χρονιάς. Συγκεκριμένα:

- 29/05-25/06/2023 Παρακολούθηση του σεμιναρίου με θέμα **«Η Τέχνη στην εκπαίδευση»**
- 10-15/07/2023 Συμμετοχή σε πρόγραμμα Erasmus KA1 με τίτλο **«Mythology, a new narrative in a common storytelling»**
- 04-18/12/2023 Συμμετοχή και ολοκλήρωση με επιτυχία του επιμορφωτικού προγράμματος **«Μέθοδοι της Μετασχηματίζουσας Μάθησης στο πλαίσιο της Δια Βίου Μάθησης: Εισαγωγή στη Μετασχηματίζουσα Μάθηση»**, διάρκειας 25 ωρών

- 22/01/2024 Παρακολούθηση της Διαδικτυακής Εκπαιδευτικής ημερίδας με θέμα **«Η διδασκαλία του Ολοκαυτώματος στην Α/θμια και Β/θμια Εκπαίδευση»**
- 03/04/2024 Παρακολούθηση του σεμιναρίου με θέμα **«Διαβάζοντας έργα της Άλκης Ζέη και της Ζωρζ Σαρή: Η ψηφιακή τέχνη στη διάθεση της λογοτεχνίας»**

Προτάσεις για αξιοποίηση των πρακτικών που αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο της Δράσης

Η οργάνωση της συγκέντρωσης του υλικού και το πλήθος των φύλλων εργασίας που δημιουργήθηκαν, έδωσαν μορφή στο πρόγραμμα μέσω του προσωπικού έντυπου βιβλίου που δημιούργησε το κάθε παιδί. Το βιβλίο αυτό μπορεί κάλλιστα να εξυπηρετήσει εκπαιδευτικούς και μαθητές σε επόμενες χρονιές, ως σημείο αναφοράς και παράλληλα να εμπλουτιστεί και να αναβαθμιστεί. Οι δράσεις που αναπτύχθηκαν μπορούν να αξιοποιηθούν σε ετήσια βάση, κάθε φορά που γίνεται λόγος για μουσειακή αγωγή, τέχνες, αρχαία Ελλάδα. Επιπλέον, οι καλές πρακτικές και οι αποτελεσματικές δραστηριότητες μπορούν να αναρτηθούν στον ιστότοπο του σχολείου, προκειμένου να διαχυθούν και να αξιοποιηθούν σε ένα ευρύτερο πλαίσιο.

Προτάσεις για αναγκαίες επιμορφώσεις στο πλαίσιο της δράσης

Η συνεχής εκπαίδευση και η επαγγελματική ανάπτυξη είναι απαραίτητες για τους εκπαιδευτικούς που εργάζονται στο νηπιαγωγείο, προκειμένου να παρέχουν μια ποιοτική εμπειρία μουσειακής εκπαίδευσης. Με τη βελτίωση των γνώσεων και των δεξιοτήτων τους, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να συνδέσουν αποτελεσματικά τις εκθέσεις του μουσείου με το νέο πρόγραμμα σπουδών, να διευκολύνουν σημαντικές συζητήσεις, να προσαρμόζονται σε ποικίλους μαθητές και να είναι ενημερωμένοι για τις πιο πρόσφατες έρευνες και βέλτιστες πρακτικές. Για να βελτιωθεί η μουσειακή εκπαίδευση στο νηπιαγωγείο, είναι απαραίτητο να εισαχθούν δραστηριότητες που ενθαρρύνουν την πρακτική εμπειρία, να παρέχονται εξηγήσεις που είναι κατάλληλες για την ηλικία, να συμμετέχουν οι εκπαιδευτικοί και οι γονείς και να προσφέρονται εξειδικευμένα προγράμματα. Αυτές οι μεταρρυθμίσεις θα ενισχύσουν την εκπαιδευτική εμπειρία για τα μικρά παιδιά και θα καταστήσουν τις επισκέψεις στα μουσεία πιο ενδιαφέρουσες και εκπαιδευτικές.

Ήδη από το προηγούμενο καλοκαίρι, η εκπαιδευτικός συμμετείχε στο πρώτο της εκπαιδευτικό πρόγραμμα ErasmusKA1 στην Λάρνακα της Κύπρου, με θέμα τη μουσειακή εκπαίδευση κυρίως στην αρχαϊκή εποχή. Ήταν μια υπέροχη εμπειρία, τόσο σε επαγγελματικό, όσο και σε προσωπικό επίπεδο. Για τον λόγο αυτό, η εκπαιδευτικός έχει αιτηθεί για την επόμενη σχολική χρονιά, ένα άλλο εκπαιδευτικό πρόγραμμα ErasmusKA1, που περιλαμβάνει εκτός των άλλων, βιωματική μάθηση σε εξωτερικούς χώρους και ανάπτυξη καλλιτεχνικών και θεατρικών δραστηριοτήτων, με σκοπό τη συνεχή επιμόρφωση σε πολιτιστικό και καλλιτεχνικό επίπεδο.

Προτάσεις για συνέχιση της Δράσης/ για νέες Δράσεις το επόμενο έτος

Τον επόμενο χρόνο, αν δεν ανασταλλεί δυστυχώς η λειτουργία του νηπιαγωγείου, θα προσπαθήσουμε να συνεχίσουμε το πρόγραμμα εκπαίδευσης για τα μουσεία.

Η εκπαίδευση στα μουσεία είναι ένας μοναδικός τρόπος για τα παιδιά να μάθουν για την τέχνη, την ιστορία και τον πολιτισμό. Τους επιτρέπει να εξερευνήσουν διάφορες εκθέσεις, να συμμετέχουν σε δραστηριότητες που απαιτούν τη χρήση των χεριών τους και να αναπτύξουν τη δημιουργικότητα και τις δεξιότητες κριτικής σκέψης τους.

Οι επισκέψεις θα επιλεγούν με προσοχή ώστε να συμβαδίζουν με το πρόγραμμα σπουδών και να προσφέρουν βιωματικές εμπειρίες.

Κατά τη διάρκεια αυτών των επισκέψεων, οι μαθητές μας θα έχουν την ευκαιρία να παρατηρήσουν και να αναλύσουν διάφορα έργα τέχνης και αντικείμενα. Θα ενθαρρυνθούν να κάνουν ερωτήσεις, να μοιραστούν τις

σκέψεις τους και να εκφράσουν τις απόψεις τους. Μέσω της ενεργούς συμμετοχής στις εκθέσεις, τα παιδιά μπορούν να αναπτύξουν μια εφ' όρου ζωής αγάπη για τη μάθηση και την εκτίμηση των τεχνών.

Πέρα από τις επισκέψεις σε μουσεία, θα ενσωματώσουμε επίσης δραστηριότητες εμπνευσμένες από μουσεία στην τάξη μας. Θα ενθαρρύνουμε τους μαθητές να δημιουργήσουν τα δικά τους έργα τέχνης, εμπνευσμένα από τα έργα που έχουν δει στα μουσεία. Θα έχουν την ευκαιρία να πειραματιστούν με διάφορα υλικά και τεχνικές, επιτρέποντας στη φαντασία τους να αποκαλυφθεί.

Καθοριστικής σημασίας θα ήταν αν μπορούσαμε να προσκαλέσουμε εκπαιδευτικούς μουσείων και καλλιτέχνες, να μοιραστούν την εμπειρία τους και να εμπνεύσουν τους μικρούς μαθητές.